

Rozvíjející větné členy

Část podmětovou a přísudkovou lze dále dělit na jednotlivé členy.

Skladebnou dvojici tvoří člen řídicí a závislý (řízený).

Následující tabulka podává přehled rozvíjejících větných členů:

větný člen	závisí	nejčastěji vyjádřen
předmět (PT)	na slovese nebo dějovém př.jméně	pod.jménem, řídicěji infinitivem
přívlastek (PK)	na pod.jméně	jménem, zj. podstatným; příslowcem, infinitivem
příslowečné určení (PU)	na slovese, př.jméně, příslowci	příslowcem, jménem, infinitivem
doplňěk	neurčuje se	

Poznámka: všechny větné členy mohou být holé (kraj), rozvíte (rodný kraj) nebo několikanásobné (mluvit krátce a jasně)

Přívlastek (PK)

Blíže určuje podstatné jméno, vymezuje jeho význam, ptáme se na něj zájmeny jaký, který, či. Přívlastek shodný se shoduje se svým řídicím podstatným jménem alespoň v pádě, přívlastek neshodný se s řídicím členem v pádě neshoduje.

Příklady: veselý chlapec (shoduje se v pádě, rodu, čísle); cesta lesem (bez shody), snaha pracovat (přívlastek vyjádřený infinitivem)

Dále rozlišujeme:

přívlastek postupně rozvíjející

o kterém hovoříme v případě, kdy je řídicí člen postupně rozvíjen několika přívlastky rozvité

kdy je samotný přívlastek dále rozvíjen jiným větným členem.

Příklady:

vynikající sportovní výkon (slovo výkon je postupně rozvinuto přívlastkem sportovní, dále přívlastkem výkon)

město s krásným okolím (neshodný přívlastek okolím je rozvit slovem krásným)

Poznámka: jednotlivé členy postupně rozvíjejícího přívlastku neoddělujeme čárkami (nelze mezi ně logicky vložit spojku a - vynikající a sportovní výkon)

Podle vztahu k řídicímu členu rozlišujeme:

přívlastek těsný (nemůže být beze změny významu z věty vypuštěn)

přívlastek volný (lze jej z věty vypustit, aniž ztratí význam).

Příklady:

Uviděl cestu směřující k rodnému domu (přívlastek těsný).

Velký dvůr, roubený starými vrbami, byl pečlivě uklizen (přívlastek volný).

Poznámka: Přívlastek volný stojí za svým řídicím členem, v písmu jej oddělujeme čárkami. Rozlišení “těsnosti” a “volnosti” není přesně dáno a mnohdy závisí na pouhém subjektivním hodnocení.

Volně připojený shodný přívlastek vyjadřující dodatečně téměř samostatnou myšlenku se nazývá přístavek (apozice). Ve větě stojí za svým řídicím členem, od ostatního textu se odděluje čárkami.

Příklad:

Josef Švejk, geniální persona české i světové literatury, se vzpírá jednoduchému výkladu (přístavek rozvíjející podmět).

Urči druh přívlastku

S - shodný, N - neshodný

The screenshot shows a quiz application interface. At the top left, there are two buttons: "Finish" and "Reset". A red progress bar at the top center contains the letter "N" and the number "89". In the top right corner, there is a circular icon with a question mark. The main area is divided into two sections. On the left, a brown box titled "Question 1" contains the text "touha žít". Below this box, a purple box displays statistics: "Time bonus 89", "Score 0", and "Top score 0". On the right, the word "Excellent" is written in large, colorful letters, followed by "Score 99" in red. Below the score, there are two buttons: "Next" and "Reset".